

Materiál na rokovanie
Mestského zastupiteľstva
hlavného mesta SR Bratislavy
dňa 27. 9. 2018

Návrh opatrení na podporu verejnej dopravy v Bratislave

Predkladateľ:

JUDr. Ivo Nesrovnal, v. r.
primátor

Materiál obsahuje:

1. Návrh uznesenia
2. Dôvodovú správu
3. Opis navrhovaných opatrení

Zodpovedný:

Mgr. Martin Maruška
riaditeľ magistrátu
v zastúpení Ing. Radoslav Kasander, v. r.
riaditeľ sekcie financií

Spracovateľ:

Ing. Rastislav Gombala, v. r.
poverený vedením sekcie dopravy

N á v r h u z n e s e n i a

Mestské zastupiteľstvo po prerokovaní materiálu

A. schvaľuje

1. bezplatnú prepravu pre osoby od dovŕšenia 60 roku veku s trvalým pobytom v hlavnom meste SR Bratislave, ktoré sú poberateľmi starobného, invalidného resp. výsluhového dôchodku pri kúpe predplatného lístka v Integrovanom dopravnom systéme v Bratislavskom kraji pre zóny 100+101.
2. bezplatnú prepravu pre jednu osobu, ktorá sprevádza minimálne jedno dieťa do ukončeného 3. roku veku s trvalým pobytom v hlavnom meste SR Bratislave.
3. zavedenie bezplatnej prepravy pre vodičov automobilov, ktorí sa preukážu platným vodičským preukazom vydaným v ktoromkoľvek štáte Európskej únie na jeden mesiac od začiatku výraznejších dopravných obmedzení spojených s výstavbou D4R7. Bezplatná preprava bude platná na linkách MHD vo vozidlách DPB, akciová spoločnosť. Na linkách 801 a 901 bude platiť tarifa cezhraničných liniek.
4. kompenzáciu poskytnutej bonusovej zľavy schválenej v časti A bodu 1 a bodu 2 tohto uznesenia z rozpočtu hlavného mesta SR Bratislavy na základe evidencie počtu predaných cestovných lístkov s bonusovou zľavou predajcom cestovných lístkov.

B. poveruje

primátora hlavného mesta SR Bratislavy

1. určiť dátum začiatku mesačného obdobia zavedenia bezplatnej prepravy pre vodičov automobilov podľa časti A bodu 3 tohto uznesenia.
2. rokovať za účasti predstaviteľov Bratislavskej integrovanej dopravy, a. s., s objednávateľmi dopravných služieb zapojenými do IDS BK o rozšírení tarifných zliav schválených v časti A bodu 1 až bodu 3 tohto uznesenia do skupiny bonusových zliav platných pre celé územie IDS BK.

C. žiada

1. Bratislavskú integrovanú dopravu, a. s.,

informovať partnerov IDS BK o schválení zliav a spracovať návrh dodatku k Cenníku IDS BK.

T: 31. 10. 2018

2. Dopravný podnik Bratislava, akciová spoločnosť,

predložiť vedeniu hlavného mesta SR Bratislavy po ukončení mesačného obdobia bezplatnej prepravy schválenej v časti A v bode 3 tohto uznesenia, predpokladanú výšku úbytku tržieb DPB, akciová spoločnosť, z predaja predplatných a jednorazových cestovných lístkov.

T: 15 dní od ukončenia mesiaca mobility

3. primátora hlavného mesta SR Bratislavy

v zmysle časti A tohto uznesenia zapracovať finančné dopady schválených zliav do rozpočtu hlavného mesta SR Bratislavy na rok 2019 a roky nasledujúce.

T: 31.12.2018 a ďalej vždy k 30.9.

Dôvodová správa

V zmysle schválených pravidiel Integrovaného dopravného systému v Bratislavskom kraji (ďalej len „IDS BK“) je schválený rozsah tzv. základných zliav, ktorý akceptujú všetci objednávateľia dopravných výkonov v IDS BK. Týmto je na celom území IDS BK zabezpečený jednotný rozsah zliav. Ide o zľavy pre skupinu cestujúcich deti, žiaci, študenti, dôchodcovia, seniori a osoby ŤZP. Zjednotenie zliav pre túto skupinu cestujúcich bolo schválené v roku 2012 Mestským zastupiteľstvom hlavného mesta SR Bratislavy a Zastupiteľstvom Bratislavského samosprávneho kraja (ďalej len „BSK“) v rámci zavedenia I. etapy IDS BK. Nad rozsah základných zliav je možné schváliť tzv. bonusové zľavy. Bonusové zľavy schvaľuje a financuje objednávateľ zľavy tým osobám, ktorým túto zľavu prizná. Tento rozsah zliav nie je jednotný v rámci IDS BK. Väčšinou tieto zľavy priznávajú objednávateľia zliav pre obyvateľov s trvalým pobytom na svojom území. Krátkodobé zľavy pre cestujúcich sa zavádzajú ako podporné opatrenia v rámci zvýšenia využívania verejnej dopravy s cieľom poukázať na alternatívne spôsoby prepravy v mestách. Ide napríklad o zľavy pre držiteľov vodičských preukazov počas európskeho týždňa mobility, prípadne zľavy ako deň MHD zadarmo pre všetkých alebo bezplatná MHD pre žiakov v prvý deň školy.

S cieľom zatraktívnenia MHD ako aj uľahčenia dopravy počas prvého mesiaca od začiatku výraznejších dopravných obmedzení spojených s výstavbou D4R7 navrhujeme tri základné opatrenia.. Návrh opatrení zahŕňa aj zavedenie bezplatnej prepravy pre vodičov automobilov počas mesiaca mobility. Rozšírená informácia o návrhu opatrení je spracovaná samostatne v časti Opis navrhovaných opatrení.

Aby sme zabezpečili jednotnú úroveň zliav, hlavné mesto začalo v priebehu 39. kalendárneho týždňa rokovania s predstaviteľmi Bratislavskej integrovanej dopravy a Bratislavského samosprávneho kraja o zavedení a refundovaní zliav rovnakého rozsahu aj pre obyvateľov Bratislavského kraja. V prípade kladného rokovania s partnermi IDS BK budú zľavy platné aj pre dopravcov Slovak Lines a ZSSK.

Tabuľka Návrh opatrení na podporu verejnej dopravy v Bratislave

Návrh opatrenia	Výška nákladov	Obdobie platnosti	Podmienky
Mesiac mobility – bezplatná preprava pre držiteľov vodičských preukazov	maximálne 2,3 mil.€ s DPH	1 mesiac	➤ vlastníctvo vodičského preukazu
Bezplatná preprava pre osobu, ktorá sprevádza dieťa do ukončeného 3. roku veku	maximálne 1,8 mil.€ s DPH/rok	trvalo	➤ osoba s trvalým pobytom v Bratislave ➤ držiteľ bezkontaktnéj čipovej karty
Bezplatná preprava pre osoby od 60. roku veku a pre osoby od 62. roku veku	maximálne 5,6 mil. eur s DPH/rok	trvalo	➤ osoba s trvalým pobytom v Bratislave ➤ poberatelia starobného, invalidného resp. výsluhového dôchodku ➤ držiteľ bezkontaktnéj čipovej karty

1. zavedenie mesiaca mobility od začiatku výraznejších dopravných obmedzení spojených s výstavbou D4R7

V súvislosti s výstavbou diaľnice D4 a rýchlostnej cesty R7 navrhujeme na zmiernenie nepriaznivého dopadu výstavby zavedenie tzv. mesiaca mobility. Počas mesiaca mobility navrhujeme zavedenie bezplatnej prepravy pre vodičov automobilov, ktorí sa preukážu platným vodičským preukazom vydaným v ktoromkoľvek štáte Európskej únie. Obdobie trvania mobility je navrhované na jeden mesiac od začiatku výraznejších dopravných obmedzení spojených s výstavbou D4R7

2. zavedenie bezplatnej prepravy pre osobu s trvalým pobytom v Bratislave, ktorá sprevádza minimálne jedno dieťa do ukončeného 3. roku veku

Ide o rozšírenie skupiny tzv. bonusových zliav zavedených v IDS BK. Zľavu bude refundovať predajcom hlavné mesto SR Bratislava (ďalej len „HMBA“) ako jej objednávateľ a podmienkou nároku je trvalý pobyt v Bratislave a platná bezkontaktná čipová karta.

3. zavedenie bezplatnej prepravy pre osoby od dovŕšenia 60. roku veku, ktoré sú poberatelia starobného, invalidného resp. výsluhového dôchodku a pre osoby od dovŕšenia 62. roku veku s trvalým pobytom v Bratislave

Ide o rozšírenie skupiny tzv. bonusových zliav zavedených v IDS BK. Zľavu bude refundovať predajcom HMBA ako jej objednávateľ a podmienkou nároku je trvalý pobyt v Bratislave a platná bezkontaktná čipová karta.

Opis navrhovaných opatrení

Aktuálne platné druhy zliav v IDS BK a spôsob ich refundácie

Tarifné podmienky Integrovaného dopravného systému v Bratislavskom kraji (ďalej ako „IDS BK“) schvaľujú všetci traja objednávateľia dopravných výkonov – Ministerstvo dopravy SR, Bratislavský samosprávny kraj a Hlavné mesto SR Bratislava. V zmysle schválených pravidiel IDS BK je schválený rozsah **základných zliav**, ktorý akceptujú všetci objednávateľia dopravných výkonov v IDS BK. Rozsah zliav a zjednotenie tarifných podmienok bolo schválené v roku 2012 Mestským zastupiteľstvom hlavného mesta SR Bratislavy a Zastupiteľstvom BSK v rámci zavedenia prvej etapy IDS BK aj zjednotenie tarifných podmienok je jednotný v celom ID BK v nasledovnom rozsahu:

- deti do 6 rokov (výška zľavy 100 %), deti od 6 do 16 rokov (zľava 50 % z cestovného), žiaci a študenti (zľava 50% z cestovného),
- dôchodcovia 60+ (zľava 50% z cestovného), seniori 62+ (zľava 50% z cestovného), seniori 70+ (zľava 50% z cestovného alebo osobitné cestovné pre držiteľov SeniorPasu 100% zľava z 365 dňového predplateného cestovného lístka),
- držiteľia preukazov ŤZP, ŤZP-S (zľava 50% z cestovného), sprievodca ŤZP-S (zľava 100% z cestovného).

Uvedený rozsah základných zliav je financovaný z rozpočtov objednávateľov dopravných služieb na bežné výdavky MHD, ale nie sú refundované adresne podľa predaných cestovných lístkov.

Nad rozsah základných zliav je možné schváliť tzv. **bonusové zľavy**. Bonusové zľavy schvaľuje a financuje objednávateľ zľavy tým osobám, ktorým túto zľavu prizná. Tento rozsah zliav nie je jednotný v rámci ID BK. Väčšinou tieto zľavy priznávajú objednávateľia zliav pre obyvateľov s trvalým pobytom na svojom území. Do skupiny vybraných cestujúcich s nárokom na dodatočnú bonusovú zľavu financovanú z rozpočtu hlavného mesta sa od 1.7.2018 zahŕňajú nasledovné skupiny cestujúcich:

- držiteľia preukazov ŤZP a ŤZP-S s trvalým pobytom v Bratislave a držiteľia preukazov ŤZP - deti a študenti, ktorí dochádzajú do špecializovaných škôl v Bratislave a nemajú v Bratislave trvalé bydlisko,
- držiteľia Diamantovej a Zlatej plakety prof. MUDr. Janského s trvalým pobytom v Bratislave,
- držiteľia preukazov účastníkov protikomunistického odboja a politických väzňov s trvalým pobytom v Bratislave a ich rodinní príslušníci (manžel, manželka, brat, sestra, deti) narodení pred 17.11.1989 s trvalým pobytom v Bratislave,
- držiteľia Osvedčenia účastníka národného boja za oslobodenie s trvalým pobytom v Bratislave a ich rodinní príslušníci (manžel, manželka, brat, sestra, deti) s trvalým pobytom v Bratislave.

Oproti základným zľavám vzniknutý úbytok tržieb z cestovného priamo refundujeme dopravcom. Dopravcovia pri predaji cestovného lístka s bonusovou zľavou vyberú od cestujúceho len rozdiel medzi cenou lístka a výškou zľavy, pričom výšku zľavy za takýto cestovný lístok si uplatnia u objednávateľa zľavy. To znamená napríklad cestujúci ŤZP má nárok na základnú zľavu 50%, nakoľko je Bratislavčan, dodatočne má nárok na bonusovú zľavu ďalších 50%. Cestujúci pri nákupe lístka zaplatí 0 eur a objednávateľ dopravcovi refunduje 50% z cestovného na základe platných pravidiel vyplývajúcich zo Zmluvy o refundácii za poskytnutie dodatočnej zľavy zo dňa 30.10.2015 v znení jej dodatkov.

Bonusové zľavy sú financované z rozpočtov objednávateľov dopravných služieb vyčlenených na kompenzáciu zliav z IDS BK. Hlavné mesto má v rozpočte na rok 2018 na kompenzáciu zliav na cestovnom pre DPB, a.s. a BID, a.s. vyčlenených 1 500 000 eur a pre Slovak Lines, a.s. 150 000 eur.

Krátkodobý nárok na zľavu pre vybrané skupiny cestujúcich sa zavádza ako podporné opatrenia v rámci zvýšenia využívania verejnej dopravy s cieľom poukázať na alternatívne spôsoby prepravy v mestách. Ide napríklad o zľavy pre držiteľov vodičských preukazov počas európskeho týždňa mobility, prípadne zľavy ako deň MHD zadarmo pre všetkých alebo bezplatná MHD pre žiakov v prvý deň školy. Nakoľko nevieme evidovať počet takto prepravených cestujúcich, dopravcom sa vzniknutý úbytok tržieb nerefunduje priamo, ale podobne ako v prípade nároku na základnú zľavu z cestovného, len prostredníctvom bežného transferu objednávateľa na bežné výdavky MHD.

Návrh opatrení na podporu verejnej dopravy v Bratislave

V rámci zatraktívnenia MHD sú navrhované tri základné opatrenia, ktorých cieľom je rozšíriť rozsah zliav pre cestujúcich a tým sprístupniť MHD väčšej skupine cestujúcich.

1. zavedenie mesiaca mobility počas prvého mesiaca od začiatku výraznejších dopravných obmedzení spojených s výstavbou D4R7

V súvislosti s výstavbou diaľnice D4 a rýchlostnej cesty R7 a očakávaným uzavretím nájazdov na Prístavný most, navrhujeme na zmenšene nepriaznivého dopadu zavedenie tzv. mesiaca mobility. Počas mesiaca mobility navrhujeme zavedenie bezplatnej prepravy pre vodičov automobilov, ktorí sa preukážu platným vodičským preukazom vydaným v ktoromkoľvek štáte Európskej únie. Obdobie trvania mobility je navrhované na jeden mesiac od začiatku výraznejších dopravných obmedzení spojených s výstavbou D4R7. Bezplatná preprava bude platná len na denných linkách MHD vo vozidlách DPB, a. s. Na linkách 801, 901 a na nočných linkách bude platiť tarifa cezhraničných liniek, resp. tarifa IDS BK v Bratislave. V rámci rokovania s partnermi IDS BK (Bratislavský samosprávny kraj, Ministerstvom dopravy a výstavby SR) bude našou snahou rozšíriť mesiac mobility aj na vozidlá dopravcov Slovak Lines, a. s. a Železničná spoločnosť Slovensko, a. s..

Vyčíslenie dopadu zavedenia tejto zľavy je odhadované na **2,3 mil. eur s DPH**. Z toho jednorazové cestovné lístky (ďalej ako „JCL“) predstavujú 1,5 mil. eur a predplatné cestovné lístky (ďalej ako „PCL“) predstavujú 0,8 mil. eur. Vyčíslenie dopadu je na základe dát predaja cestovných lístkov z obdobia predchádzajúceho roka (09/2017) maximalistickým spôsobom. To znamená, že uvedené náklady sú pri 100% poklese predaja JCL a PCL. Reálne náklady je možné vypočítať až po ukončení mesiaca mobility – tzn. predaj JCL a PCL za daný mesiac verzus predaj za rovnaké obdobie minulého roka. Dopravný podnik Bratislava, a. s. predloží 15 dní od ukončenia mesiaca mobility hlavnému mestu informáciu o vyčíslení výšky úbytku tržieb.

2. zavedenie bezplatnej prepravy pre osobu s trvalým pobytom v Bratislave, ktorá sprevádza minimálne jedno dieťa do ukončeného 3. roku veku

Ide o rozšírenie skupiny tzv. bonusových zliav zavedených v IDS BK. Zľavu bude refundovať predajcom hlavné mesto SR Bratislava (ďalej len „HMBA“) ako jej objednávateľ a podmienkou nároku je trvalý pobyt v Bratislave a platná bezkontaktná čipová karta.

Podmienkou nároku na bezplatnú prepravu je trvalý pobyt v Bratislave a dieťa musí byť držiteľom bezkontaktnej čipovej karty, na ktorej je vyznačený nárok na zľavu. Po overení

trvalého pobytu a nároku na zľavu, bude vydaná čipová karta s 365 dňovým predplatným lístkom s povinnosťou každoročnej obnovy platnosti cestovného lístka.

Vyčíslenie dopadu zavedenia tejto zľavy je odhadované pri 100% využití dospelej doprevádzacej osoby detí do 3 rokov narodených v Bratislave (počty detí z údajov štatistického úradu za posledné 3 roky). Vyčíslenie zľavy je možné analyzovať až po zavedení zľavy a vyhodnotenia počtu bezkontaktných čipových kariet.

3. zavedenie bezplatnej prepravy pre osoby od dovŕšenia 60. roku veku, ktoré sú poberatelia starobného, invalidného resp. výsluhového dôchodku a pre osoby od dovŕšenia 62. roku veku s trvalým pobytom v Bratislave

Ide o rozšírenie skupiny tzv. bonusových zliav zavedených v IDS BK. Zľavu bude refundovať predajcom HMBA ako jej objednávateľ a podmienkou nároku je trvalý pobyt v Bratislave a platná bezkontaktná čipová karta. Po overení trvalého pobytu a nároku na zľavu, bude osobe vydaná čipová karta s 365 dňovým predplatným lístkom s povinnosťou každoročnej obnovy platnosti cestovného lístka.

Poberatelia starobného, invalidného resp. výsluhového dôchodku od dovŕšenia 60. roku veku, seniori nad 62 rokov a seniori nad 70 rokov majú nárok na zľava 50% z cestovného. Seniori nad 70 rokov, ktorí sú držiteľmi SeniorPasu (bezkontaktná čipová karta s nahratým 365 dňového predplatných cestovným lístkom), majú nárok na 100% zľavu z cestovného. Cieľom tohto opatrenia je zjednotiť výšku zliav pre seniorov na 100%.

Výška dopadu tohto opatrenia je vyčíslená na **5,6 mil. eur za rok**. Dopad bol vyčíslený ako počet predaných PCL skupiny cestujúcich 60-70 rokov za rok 2017 (20 040 ks) v hodnote 3 234 456 eur. Zároveň pomer tejto skupiny na celkovom počte predaných JCL bol počítaný 15,93%, tzn. z celkových tržieb predaja JCL (125 779 ks) by táto skupina generovala dopad 2 381 212 eur. Reálne celkové náklady môžu byť počítané vo výške približne 2,6 mil. eur. Refundácia 50% bonusovej zľavy z PCL predstavuje 2 647 284 eur. Stratu z predajnosti JCL je možné odhadnúť až po porovnaní predaja za predchádzajúce obdobie (kalendárny rok).